HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a patra)

16 septembrie 2013 *

„Concurență — Înțelegeri — Piețele belgiană, germană, franceză, italiană, olandeză și austriacă ale produselor și accesoriilor pentru baie — Decizie de constatare a unei încălcări a articolului 101 TFUE și a articolului 53 din Acordul privind SEE — Coordonarea unor creșteri de prețuri și schimbul de informații comerciale sensibile — Încălcare unică”

În cauza T-378/10,

Masco Corp., cu sediul în Taylor, Michigan (Statele Unite),

Hansgrohe AG, cu sediul în Schiltach (Germania),

Hansgrohe Deutschland Vertriebs GmbH, cu sediul în Schiltach,

Hansgrohe Handelsgesellschaft mbH, cu sediul în Wiener Neudorf (Austria),

Hansgrohe SA/NV, cu sediul în Bruxelles (Belgia),

Hansgrohe BV, cu sediul în Westknollendam (Țările de Jos),

Hansgrohe SARL, cu sediul în Antony (Franța),

Hansgrohe SRL, cu sediul în Villanova d’Asti (Italia),

Hüppe GmbH, cu sediul în Bad Zwischenahn (Germania),

Hüppe Ges.mbH, cu sediul în Laxenburg (Austria),

Hüppe Belgium SA, cu sediul în Woluwé Saint-Étienne (Belgia),

Hüppe BV, cu sediul în Alblasserdam (Țările de Jos),

reprezentate de D. Schroeder, de S. Heinz, avocați, și de J. Temple Lang, solicitor,

reclamante,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de F. Castillo de la Torre și de F. Ronkes Agerbeek, în calitate de agenți, asistați de B. Kennelly, barrister,

pârâtă,

* Limba de procedură: engleza.

având ca obiect o cerere de anulare în parte a articolului 1 din Decizia C(2010) 4185 final a Comisiei din 23 iunie 2010 privind o procedură în temeiul articolului 101 TFUE și al articolului 53 din Acordul privind SEE (cazul COMP/39092 – Produse și accesorii pentru baie), în măsura în care, în cuprinsul acestei decizii, Comisia a considerat că reclamantele au participat la o încălcare unică și complexă în sectorul produselor și al accesoriilor pentru baie,

TRIBUNALUL (Camera a patra),

compus din doamna I. Pelikánová, președinte, doamna K. Jürimäe (raportor) și domnul M. van der Woude, judecători,

grefier: domnul N. Rosner, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 28 februarie 2012,

pronunță prezenta

Hotărâre

Istoricul cauzei

1 Prin Decizia C(2010) 4185 final din 23 iunie 2010 privind o procedură în temeiul articolului 101 TFUE și al articolului 53 din Acordul privind SEE (cazul COMP/39092 – Produse și accesorii pentru baie) (denumită în continuare „decizia atacată”), Comisia Europeană a constatat existența unei încălcări a articolului 101 alineatul (1) TFUE și a articolului 53 din Acordul privind Spațiul Economic European (SEE) în sectorul produselor și al accesoriilor pentru baie. Această încălcare, la care ar fi participat 17 întreprinderi, s-ar fi desfășurat în perioade diferite, cuprinse între 16 octombrie 1992 și 9 noiembrie 2004, și ar fi luat forma unui ansamblu de acorduri anticoncurențiale sau de practici concertate pe teritoriile Belgiei, Germaniei, Franței, Italiei, Țărilor de Jos și Austriei [considerentele (2) și (3) și articolul 1 din decizia atacată].

2 Mai exact, în decizia atacată, Comisia a arătat că încălcarea constatată era constituită, în primul rând, de coordonarea de către fabricanții menționați de produse și accesorii pentru baie a creșterilor de prețuri anuale și a altor elemente de stabilire a prețurilor, cu ocazia unor reuniuni regulate desfășurate în cadrul unor asociații naționale profesionale, în al doilea rând, de stabilirea sau de coordonarea prețurilor cu ocazia unor evenimente specifice precum creșterea prețurilor materiilor prime, introducerea euro și instituirea taxării rutiere și, în al treilea rând, de divulgarea și de schimbul de informații comerciale sensibile. În plus, Comisia a constatat că stabilirea prețurilor în sectorul produselor și al accesoriilor pentru baie urma un ciclu anual. În acest cadru, fabricanții stabileau baremuri de prețuri care, în general, rămâneau în vigoare timp de un an și serveau drept bază pentru relațiile comerciale cu distribuitorii cu ridicata [considerentele (152)-(163) ale deciziei atacate].

3 Produsele vizate de decizia atacată sunt produse și accesorii pentru baie, încadrate în una dintre următoarele subgrupe de produse: robinete, cabine de duș și accesorii pentru baie, precum și produse ceramice (denumite în continuare „cele trei subgrupe de produse”) [considerentele (5) și (6) ale deciziei atacate].

4 Masco Corp., o întreprindere americană, și filialele sale europene, dintre care, pe de o parte, Hansgrohe AG, care produce robinete, și, pe de altă parte, Hüppe GmbH, care produce cabine de duș, sunt denumite în continuare, împreună, „reclamante”. Activitatea acestora privește numai două dintre cele trei subgrupe de produse, respectiv robinete și cabine de duș și accesorii pentru baie [considerentul (14) al deciziei atacate].

5 La 15 iulie 2004, reclamantele au informat Comisia despre existența unei înțelegeri în sectorul produselor și al accesoriilor pentru baie și au solicitat să beneficieze de imunitatea la amenzi în temeiul Comunicării Comisiei privind imunitatea la amenzi și reducerea cuantumului amenzilor în cauzele referitoare la înțelegeri (JO 2002, C 45, p. 3, denumită în continuare „Comunicarea din 2002 privind cooperarea”) sau, în caz contrar, de o reducere a cuantumului acestora. La 2 martie 2005, Comisia a adoptat o decizie condițională de imunitate la amenzi în favoarea reclamantelor, în conformitate cu punctul 8 litera (a) și cu punctul 15 din Comunicarea din 2002 privind cooperarea [considerentele (126)-(128) ale deciziei atacate].

6 La 23 iunie 2010, Comisia a adoptat decizia atacată.

7 În decizia atacată, Comisia a considerat că practicile descrise la punctul 2 de mai sus făceau parte dintr-un plan global care urmărea restrângerea concurenței dintre destinatarii acestei decizii și prezentau caracteristicile unei încălcări unice și continue, al cărei domeniu de aplicare ar acoperi cele trei subgrupe de produse prevăzute la punctul 3 de mai sus și cuprindea teritoriile Belgiei, Germaniei, Franței, Italiei, Țărilor de Jos și Austriei [considerentele (778) și (793) ale deciziei atacate] (în continuare, „încălcarea constatată”). În această privință, Comisia a subliniat în special că practicile respective se conformaseră unui model recurent care s-a dovedit a fi același în cele șase state membre vizate de investigația Comisiei [considerentele (778) și (793) ale deciziei atacate]. Aceasta a evidențiat deopotrivă existența unor asociații naționale profesionale pentru toate cele trei subgrupe de produse, pe care le-a numit „organisme de coordonare”, a unor asociații naționale profesionale care aveau membri a căror activitate privea cel puțin două dintre cele trei subgrupe de produse, asociații pe care le-a numit „asociații multiproduse”, precum și a unor asociații specializate având membri a căror activitate privea una dintre cele trei subgrupe de produse [considerentele (796) și (798) ale deciziei atacate]. În sfârșit, Comisia a constatat prezența unui grup central de întreprinderi care au participat la înțelegeri în diferite state membre și în cadrul organismelor de coordonare și al asociațiilor multiproduse [considerentele (796) și (797) ale deciziei atacate].

8 La articolul 1 din decizia atacată, Comisia a sancționat 17 întreprinderi pentru săvârșirea unei încălcări a articolului 101 TFUE și a articolului 53 din Acordul privind SEE în perioade care începeau, în privința reclamantelor, la 16 octombrie 1992 și care s-au încheiat la 9 noiembrie 2004.

9 La articolul 2 alineatul (1) din decizia atacată, Comisia a arătat că nu a impus reclamantelor o amendă.

Procedura și concluziile părților

10 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 7 septembrie 2010, reclamantele au introdus prezenta acțiune.

11 Pe baza raportului judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a patra) a decis deschiderea procedurii orale.

12 Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările orale adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința din 28 februarie 2012.

13 Reclamantele solicită Tribunalului:

— anularea în parte a articolului 1 din decizia atacată, în măsura în care, în cuprinsul acestuia, Comisia a concluzionat că reclamantele au participat la o încălcare unică în sectorul produselor și al accesoriilor pentru baie;

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

14 Comisia solicită Tribunalului:

— respingerea acțiunii;

— obligarea reclamantelor la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

15 În susținerea acțiunii, reclamantele invocă un motiv unic, întemeiat pe faptul că în mod greșit Comisia a concluzionat că acestea participaseră la o încălcare unică în sectorul produselor și al accesoriilor pentru baie.

16 Comisia se opune argumentației dezvoltate de reclamantă.

17 Trebuie arătat că, în susținerea unicului motiv pe care îl formulează, reclamantele invocă, în esență, două critici principale potrivit cărora, pe de o parte, Comisia a săvârșit erori în privința condițiilor care permit să se concluzioneze în sensul existenței unei încălcări unice și al participării unor întreprinderi la o asemenea încălcare. Pe de altă parte, elementele factuale care trebuie luate în considerare nu ar permite să se concluzioneze că, în speță, ar fi fost săvârșită o încălcare unică la care ar fi participat reclamantele. În aceste condiții, Tribunalul consideră oportună examinarea separată a celor două critici.

Cu privire la prima critică, întemeiată pe erori în stabilirea condițiilor referitoare la existența unei încălcări unice și la participarea unor întreprinderi la o asemenea încălcare

18 Reclamantele susțin că Comisia a săvârșit o eroare de drept. Astfel, condițiile pe care aceasta le-a reținut în decizia atacată pentru a constata existența unei încălcări unice și participarea unor întreprinderi la o asemenea încălcare s-ar îndepărta de condițiile izvorâte din practica sa decizională și evidențiate de jurisprudență. Din această cauză, Comisia ar fi încălcat deopotrivă principiile transparenței, securității juridice și egalității de tratament.

19 Comisia contestă această argumentație.

20 Trebuie amintit că articolul 101 alineatul (1) TFUE interzice acordurile și practicile concertate dintre întreprinderi care au un obiect sau un efect anticoncurențial și care pot afecta comerțul dintre statele membre.

21 Încălcarea articolului 101 alineatul (1) TFUE poate rezulta nu numai din acorduri sau din practici concertate care sunt izolate și care trebuie sancționate în calitate de încălcări distincte, ci și dintr-o serie de acte sau dintr-un comportament continuu, astfel încât, în mod întemeiat, componentele acestora pot fi considerate elemente constitutive ale unei încălcări unice (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 7 ianuarie 2004, Aalborg Portland și alții/Comisia, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P și C-219/00 P, Rec., p. I-123, punctul 258 și jurisprudența citată).

22 În primul rând, în ceea ce privește constatarea existenței unei încălcări unice, Comisia are competența să stabilească faptul că acordurile sau practicile concertate în discuție, care privesc bunuri, servicii sau teritorii distincte, se înscriu într-un plan de ansamblu pus în aplicare în mod conștient de întreprinderile în cauză în vederea realizării unui obiectiv anticoncurențial unic (a se vedea în acest sens Hotărârea Aalborg Portland și alții/Comisia, punctul 21 de mai sus, punctele 258 și 260, și Hotărârea Tribunalului din 8 iulie 2008, Lafarge/Comisia, T-54/03, nepublicată în Repertoriu, punctul 482).

23 Legăturile complementare dintre acorduri sau practici concertate constituie indicii obiective ale existenței unui plan de ansamblu. Există asemenea legături atunci când aceste acorduri sau practici urmăresc să facă față uneia sau mai multor consecințe ale concurenței normale și contribuie, prin interacțiunea lor, la realizarea unui obiectiv unic anticoncurențial. Comisia trebuie să examineze, în această privință, toate elementele factuale care pot să dovedească sau să repună în discuție planul de ansamblu menționat (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului Lafarge/Comisia, punctul 22 de mai sus, punctul 482, și Hotărârea din 28 aprilie 2010, Amann & Söhne și Cousin Filterie/Comisia, T-446/05, Rep., p. II-1255, punctul 92 și jurisprudența citată).

24 În al doilea rând, în ceea ce privește constatarea participării unei întreprinderi la o încălcare unică, trebuie amintit că Comisia trebuie să dovedească că întreprinderea respectivă a intenționat să contribuie prin propriul comportament la obiectivul unic urmărit de toți participanții și că a avut cunoștință despre comportamentele ilicite preconizate sau puse în aplicare de alte întreprinderi în urmărirea aceluiași obiectiv sau că putea să le prevadă în mod rezonabil și că era pregătită să accepte riscul care decurge din acestea (a se vedea în acest sens Hotărârea Aalborg Portland și alții/Comisia, punctul 21 de mai sus, punctul 83).

25 O întreprindere poate să fi participat în mod direct la toate comportamentele anticoncurențiale care compun o încălcare unică, caz în care Comisia are dreptul să stabilească în sarcina sa răspunderea pentru toate aceste comportamente și, prin urmare, pentru acea încălcare în totalitate. De asemenea, o întreprindere poate să fi participat în mod direct doar la o parte dintre comportamentele anticoncurențiale care compun o încălcare unică, dar să fi cunoscut toate celelalte comportamente ilicite urmărite sau puse în aplicare de ceilalți participanți la înțelegere pentru atingerea acelorași obiective sau să fi putut să le prevadă în mod rezonabil și să fi fost pregătită să accepte riscul ce decurge din acestea. Într-un asemenea caz, Comisia are deopotrivă dreptul să stabilească în sarcina acestei întreprinderi răspunderea pentru toate comportamentele anticoncurențiale care compun o asemenea încălcare și, prin urmare, pentru aceasta în totalitate.

26 În schimb, dacă o întreprindere a participat în mod direct la unul sau la mai multe comportamente anticoncurențiale care compun o încălcare unică, dar nu s-a stabilit că, prin propriul comportament, aceasta intenționa să contribuie la ansamblul obiectivelor comune urmărite de ceilalți participanți la înțelegere și că aceasta cunoștea toate celelalte comportamente ilicite urmărite sau puse în aplicare de ceilalți participanți la înțelegere pentru atingerea acelorași obiective sau că putea să le prevadă în mod rezonabil și era pregătită să accepte riscul ce decurge din acestea, Comisia are dreptul să stabilească în sarcina sa răspunderea numai pentru comportamentele la care a participat în mod direct și pentru comportamentele urmărite sau puse în aplicare de ceilalți participanți pentru atingerea acelorași obiective cu cele pe care întreprinderea le urmărea și cu privire la care s-a dovedit că le cunoștea sau putea să le prevadă în mod rezonabil și era pregătită să accepte riscul ce decurge din acestea.

27 În speță, pe de o parte, în ceea ce privește condițiile de existență a unei încălcări unice, trebuie să se constate că, în considerentul (786) al deciziei atacate, Comisia a apreciat, întemeindu-se pe jurisprudență, că „noțiunea de încălcare unică viz[a] tocmai o situație în care mai multe întreprinderi au participat la o încălcare constituită de un comportament continuu prin care se urmărește un singur scop economic, de denaturare a concurenței” și că „existența unor sinergii și complementaritatea dintre diferite practici constitui[au] indicii obiective ale existenței unui plan global de acest tip”.

28 Pe de altă parte, în ceea ce privește constatarea participării la o încălcare unică, făcând trimitere la jurisprudență, în considerentul (789) al deciziei atacate, Comisia a considerat următoarele:

„Simplul fapt că fiecare participant la o înțelegere poate avea un rol adaptat cazului său specific nu exclude răspunderea acestuia pentru încălcare în ansamblu, în special pentru actele săvârșite de alți participanți, care au însă același obiectiv nelegal și același efect anticoncurențial. Întreprinderea care participă la comportamentul comun ilicit prin acte care favorizează realizarea obiectivului comun este deopotrivă răspunzătoare, pe întreaga perioadă a participării sale la comportamentul comun, pentru

actele celorlalți participanți în cadrul aceleiași încălcări. Astfel, o asemenea situație se regăsește atunci când se dovedește că întreprinderea respectivă avea cunoștință despre comportamentele ilicite ale celorlalți participanți sau că putea să le prevadă în mod rezonabil și că era pregătită să accepte riscul ce decurgea din acestea.”

29 În lumina considerațiilor Comisiei expuse la punctele 27 și 28 de mai sus, trebuie arătat că aceasta nici nu a săvârșit o eroare de drept, nici nu a încălcat principiile transparenței, securității juridice și egalității de tratament. Astfel, condițiile pe care le-a menționat în cuprinsul considerentelor (786) și (789) ale deciziei atacate, în sensul necesității de a fi îndeplinite pentru a constata existența unei încălcări unice și participarea întreprinderilor la o asemenea încălcare, se conformează celor care decurg din jurisprudența amintită la punctele 21-26 de mai sus.

30 Celelalte argumente invocate de reclamante în această privință nu pot infirma constatarea de la punctul 29 de mai sus.

31 În primul rând, argumentul reclamantelor potrivit căruia Comisia susține în mod greșit că încadrarea drept încălcare unică depinde de problema dacă întreprinderile au avut o „intenție comună” trebuie respins ca neîntemeiat. Mai întâi, din considerentul (786) al deciziei atacate, citat la punctul 27 de mai sus, rezultă că Comisia se referă în mod explicit la condiția existenței unui „plan global”, sinonim cu existența unui „plan de ansamblu”, pentru a stabili dacă practicile anticoncurențiale făceau parte dintr-o încălcare unică. În continuare, deși este adevărat că, în memoriul în apărare, Comisia face referire la necesitatea existenței unei „intenții comune” a întreprinderilor în cauză pentru dovedirea unei încălcări unice, reiese totuși fără ambiguitate atât din duplică, cât și din observațiile prezentate în ședință, că aceasta consideră că o încălcare unică există numai dacă participanții urmăresc un plan de ansamblu, astfel cum rezultă dintr-o „intenție comună”. Prin urmare, nu sunt eronate nici aprecierile Comisiei din decizia atacată referitoare la existența unui plan global și nici interpretarea dată de Comisie acestor aprecieri în înscrisurile sale.

32 În al doilea rând, în ceea ce privește argumentul reclamantelor potrivit căruia existența unei încălcări unice impune reunirea a patru condiții, respectiv, *primo*, existența unui plan global, *secundo*, o legătură de complementaritate între acordurile și practicile ilicite în discuție, *tertio*, identitatea întreprinderilor care participă la practicile respective și *quarto*, caracterul conștient asumat de întreprinderile în cauză că participă la obiectivul comun, acesta trebuie respins ca fiind în parte neîntemeiat. Astfel, după cum rezultă din jurisprudența expusă la punctul 22 de mai sus și după cum reclamantele au admis în răspunsul la întrebările adresate de Tribunal în ședință, este adevărat că o constatare a existenței unei încălcări unice impune reunirea primei, a celei de a doua și a celei de a patra condiții invocate de reclamante. În schimb, identitatea întreprinderilor participante la practicile ilicite în discuție constituie doar un indiciu printre altele care trebuie luat în considerare de Comisie în cadrul stabilirii existenței unui plan de ansamblu sau a unor încălcări separate (a se vedea în acest sens Hotărârea Amann & Söhne și Cousin Filterie/Comisia, punctul 23 de mai sus, punctul 99).

33 În lumina tuturor considerațiilor de mai sus, prima critică invocată de reclamante trebuie respinsă ca neîntemeiată.

Cu privire la a doua critică, întemeiată pe erori în aprecierea elementelor factuale care au determinat calificarea drept încălcare unică și constatarea participării reclamantelor la încălcarea respectivă

34 Reclamantele susțin, în esență, că împrejurările din prezenta cauză, examinate în ansamblu, nu permiteau Comisiei să constate existența unei încălcări unice și participarea lor la această încălcare. Reclamantele consideră că, în speță, Comisia nu a ținut seama de o serie de indicii obiective, astfel cum au fost identificate în practica sa decizională și de jurisprudență, care ar fi trebuit să o determine să constate că practicile ilicite nu făceau parte dintr-o încălcare unică. Aceste indicii ar rezulta îndeosebi din faptul că cele trei subgrupe de produse fac parte din piețe de produse distincte, care nu

sunt nici conexe, nici similare, că niciunul dintre participanți nu a desfășurat o activitate privind fiecare dintre cele trei subgrupe de produse, că o largă majoritate a acestor participanți a luat parte la practici ilicite care afectau numai una dintre cele trei subgrupe de produse, că perioadele acoperite de practicile respective sunt distincte și că nu există niciun organism centralizator sau nicio rețea complexă care să stabilească legături între asociațiile profesionale în discuție.

35 Comisia se opune acestei argumentații.

36 Astfel cum reiese din jurisprudența citată la punctul 23 de mai sus, trebuie să se examineze în lumina tuturor elementelor factuale ale fiecărei cauze dacă sunt îndeplinite condițiile de existență a unei încălcări unice. Așadar, mai întâi trebuie prezentată analiza efectuată de Comisie în decizia atacată care a determinat-o să concluzioneze în sensul existenței unei încălcări unice la care au participat reclamantele (a se vedea punctele 37-51 de mai jos), înainte de a se examina dacă reclamantele au furnizat dovada săvârșirii de către Comisie a unei erori de apreciere în această privință (a se vedea punctele 52-124 de mai jos).

37 Într-o primă etapă, trebuie arătat că, în decizia atacată, analiza care a determinat Comisia să constate existența unei încălcări unice în sectorul produselor și al accesoriilor pentru baie și participarea reclamantelor la aceasta cuprinde două părți.

38 În primul rând, Comisia arată, în considerentele (792) și (793) ale deciziei atacate, că practicile ilicite puse în aplicare de întreprinderile în cauză dovedesc existența unei încălcări unice.

39 În ceea ce privește limitele încălcării unice reținute în speță, în considerentele (793)-(795) ale deciziei atacate, Comisia formulează următoarele patru constatări. *Primo*, încălcarea ar fi privit cele trei subgrupe de produse pe teritoriul a cel puțin șase state membre, respectiv Belgia, Germania, Franța, Italia, Țările de Jos și Austria. *Secundo*, această încălcare ar fi durat cel puțin de la 16 octombrie 1992 până la 9 noiembrie 2004. *Tertio*, încălcarea constatată ar fi constat într-o serie de acțiuni anticoncurențiale „care evidențiau o anumită conduită având ca obiect comun restrângerea concurenței privind prețurile în sectorul produselor și al accesoriilor pentru baie”. *Quarto*, un grup central de opt întreprinderi, compus din reclamante și din Grohe Beteiligungs GmbH (denumită în continuare „Grohe”), American Standard Inc. (denumită în continuare „Ideal Standard”), Hansa Metallwerke AG (denumită în continuare „Hansa”), Sanitec Europe Oy (denumită în continuare „Sanitec”), Duscholux GmbH & Co, Duravit AG și Villeroy & Boch AG, ar fi participat în mod direct, decisiv și continuu la încălcarea constatată.

40 În ceea ce privește elementele specifice care au determinat-o să concluzioneze în sensul existenței unei încălcări unice în speță, în considerentul (796) al deciziei atacate, Comisia reține zece factori, care sunt prezentați la punctele 41-51 de mai jos

41 *Primo*, în ceea ce privește întreprinderile autoare ale încălcării unice, grupul central de opt întreprinderi ar fi participat la acorduri coluzive în toate sau în unele dintre cele șase state membre în discuție și ar fi făcut parte cel puțin dintr-un organism de coordonare care acoperă cele trei subgrupe de produse. Reclamantele, Grohe, Duscholux, Villeroy & Boch, Sanitec și Hansa ar fi participat, printre altele, la reuniunile următoarelor organisme de coordonare: IndustrieForum Sanitär (denumit în continuare „IFS”) în Germania, Arbeitskreis Sanitär Industrie (denumit în continuare „ASI”) în Austria și Sanitair Fabrikanten Platform (denumită în continuare „SFP”) în Țările de Jos [considerentul (796) prima liniuță și considerentul (797) ale deciziei atacate și nota de subsol 1077 din decizia menționată].

42 *Secundo*, în ceea ce privește coordonarea dintre întreprinderi, opt asociații în total ar fi inclus fabricanții a cel puțin două dintre cele trei subgrupe de produse. Mai întâi, ar fi existat trei organisme de coordonare. În continuare, ar fi existat asociații multiproduse în Italia, respectiv Euroitalia și Michelangelo, și în Belgia, precum Amicale du sanitaire și grupul Home Comfort Team (denumit în continuare „HCT”). HCT ar fi încercat să își extindă activitățile la cele trei subgrupe de produse,

precizându-se că acestea priveau la acel moment două subgrupe. În sfârșit, discuțiile privind mai mult de trei subgrupe de produse s-ar fi desfășurat frecvent în cadrul asociațiilor specializate, precum în cazul a două reuniuni ale asociațiilor germane de produse ceramice Fachverband Sanitär-Keramische Industrie (denumită în continuare „FSKI”) și Arbeitsgemeinschaft Sanitärarmaturenindustrie (denumită în continuare „AGSI”), care ar fi avut loc în anii 2002 și 2003, pe durata cărora participanții ar fi discutat și despre creșterile de prețuri ale robinetelor. Pe de altă parte, unele contacte bilaterale între întreprinderi ar confirma existența unor legături strânse între cele trei subgrupe de produse. De exemplu, un director al Hansgrohe ar fi admis că a încercat întotdeauna să obțină informații cu privire la prețuri din partea concurenților săi și, de asemenea, informații cu privire la întreaga industrie, pentru a putea lua decizii „în mod mai sigur”. Având în vedere aceste reuniuni și contacte, Comisia consideră că fabricanții respectivi apreciau că, pentru asigurarea eficacității mecanismului aplicat sau pentru constatarea ineficacității acestuia, era necesar ca, în interesul lor comercial, să coordoneze într-un cadru comun creșterile de prețuri ale fiecăruia dintre ei [considerentul (796) prima liniuță, considerentele (798)-(802) și (813) ale deciziei atacate și nota de subsol 1104 din decizia menționată].

43 *Tertio*, în ceea ce privește structura și condițiile de distribuire a celor trei subgrupe de produse, funcționarea industriei și în special rolul jucat de distribuitorii cu ridicata din sistemul de distribuție la trei niveluri ar atesta existența unor legături obiective între ei. Astfel, distribuitorii cu ridicata, care vând toate cele trei subgrupe de produse în discuție, ar constitui clientela comună a fabricanților celor trei subgrupe menționate. În consecință, acești fabricanți ar fi fost puternic stimulați să își coordoneze comportamentul global și politicile în materie de prețuri în raport cu distribuitorii cu ridicata. Participanții la practicile coluzive respective ar fi fost conștienți în ce privește participarea la cicluri anuale de coordonare a prețurilor, care vizau aceiași clienți și urmau în general o schemă recurentă, pentru a putea „răspunde mai eficient în negocierile purtate cu distribuitorii cu ridicata”, desfășurate în fiecare an. Coordonarea s-ar fi realizat la nivel național, în măsura în care distribuitorii cu ridicata cu care trebuiau să negocieze toți fabricanții erau, în mare parte a timpului, stabiliți la nivel național [considerentul (796) a treia liniuță și considerentele (803)-(805) ale deciziei atacate].

44 *Quarto*, în ceea ce privește mecanismele care guvernează practicile de coordonare a creșterilor de prețuri, Comisia a concluzionat că, în general, acestea au fost organizate în același mod și în același timp în toate statele membre în privința celor trei subgrupe de produse. În toate statele membre, fabricanții acestora ar fi adoptat o practică comună ce consta în schimbul de informații sistematic, cu concurenții lor, asupra previziunilor pe care le aveau despre creșterile de prețuri, exprimate procentual, pentru ciclurile următoare de prețuri, în mod obișnuit înainte de a comunica prețurile respective clienților acestora și înainte de intrarea lor în vigoare. În general, aceste practici ar fi avut loc în cadrul unor reuniuni ale asociațiilor, organizate în mod regulat pe întreaga durată a înțelegerii și în cadrul cărora participanții comunicau creșterile de prețuri pe care le aplicau [considerentele (806)-(809) ale deciziei atacate].

45 *Quinto*, în ceea ce privește practicile anticoncurențiale complementare în raport cu cele reprezentate de coordonarea creșterilor de prețuri, acestea ar fi constat fie în încheierea de acorduri în legătură cu evenimente specifice, fie în schimbul de informații comerciale cu caracter sensibil, în același timp și în mod similar în cadrul mai multor asociații având sediul în state membre diferite. Aceste practici ar confirma intensitatea și stabilitatea înțelegerii. De exemplu, în anul 2004, participanții ar fi convenit în Belgia, în Germania, în Franța, în Italia și în Austria creșterea prețurilor în urma unei majorări a prețului materiilor prime. În anul 2002, pentru a ține seama de introducerea euro, fabricanții ar fi convenit asupra calendarului introducerii noilor baremuri de prețuri. Schimbul de informații sensibile ar fi constat, în esență, într-un schimb de date recente cu privire la vânzări, în general sub forma unor creșteri sau a unor scăderi procentuale în raport cu o perioadă de referință anterioară și, adesea, sub forma unor previziuni de vânzare pentru lunile următoare. Aceste comportamente ar fi vizat aceiași membri ca practicile de stabilire a prețurilor și ar fi fost organizate în cadrul acelorași asociații [considerentele (810)-(813) ale deciziei atacate].

46 *Sexto*, în ceea ce privește legăturile transfrontaliere, Comisia arată mai întâi că discuțiile organizate într-un stat membru referitoare la prețuri au declanșat uneori și discuții referitoare la creșterile de prețuri din alte state membre. De exemplu, în anul 2000, acordul privind creșterile de prețuri pentru cabinele de duș încheiat de asociația specializată germană Arbeitskreis Duschabtrennungen (denumită în continuare „ADA”) ar fi declanșat o coordonare a prețurilor în cadrul asociației austriece Arbeitskreis Sanitärindustrie (denumită în continuare „ASI”). În continuare, condițiile de piață din diferite state membre ar fi fost interconectate. De exemplu, în anul 2001, în Austria s-ar fi efectuat tentative de aliniere a prețurilor cu cele din Germania. În sfârșit, filialele întreprinderilor mari care au participat la înțelegeri și care erau stabilite în Germania ar fi comunicat nu numai prețurile privind statul membru în raza căruia activa asociația națională organizatoare a reuniunii, ci și prețurile din celelalte state membre [considerentele (818)-(823) ale deciziei atacate].

47 Pe de altă parte, existența unor legături transfrontaliere, precum și a unei stabiliri la nivel central a prețurilor în cadrul întreprinderilor care își desfășoară activitatea în mai multe state membre s-ar explica în special prin importanța schimburilor comerciale dintre statele membre, de exemplu în domeniul robinetelor. Aceste schimburi comerciale importante ar confirma faptul că aplicarea acordurilor anticoncurențiale ar fi permis crearea unor sinergii între întreprinderile în cauză [considerentele (824)-(833) ale deciziei atacate].

48 *Septimo*, în ceea ce privește stabilirea la nivel central a prețurilor în cadrul întreprinderilor, majoritatea multinaționalelor implicate în încălcarea constatată ar fi aplicat politici tarifare centralizate și controlate de sediul fiecărui grup. În mod specific, sediile acestor întreprinderi multinaționale ar fi fost însărcinate să stabilească prețurile de plecare, prevăzând deopotrivă intervale de prețuri care să permită filialelor naționale să își adapteze prețurile ținând seama de informațiile de care dispuneau cu privire la concurenții lor la nivel național. De exemplu, în cadrul Hansgrohe, biroul strategic pentru stabilirea prețurilor, situat în Germania, ar fi avut sarcina de a stabili prețurile ținând seama de cunoștințele despre piață și de informațiile obținute de la filialele sale din Uniunea Europeană. Micii fabricanți independenți care participau la aceste reuniuni ale asociațiilor ar fi fost influențați de schimburile de informații referitoare la prețuri care se derulau în cadrul acestora [considerentele (834)-(844) ale deciziei atacate].

49 *Octavo*, în ceea ce privește legăturile obiective existente între cele trei subgrupe de produse, pentru fiecare dintre acestea ar fi vorba despre produse pentru baie pe care Hansgrohe le definește în sensul că aparțin produselor „vizibile” într-o baie. Legăturile obiective dintre aceste trei subgrupe de produse ar fi de asemenea recunoscute implicit, întrucât reuniunile asociațiilor ar fi acoperit două sau trei subgrupe de produse, iar fabricanții ar fi avut o clientelă comună. Pe de altă parte, întreprinderile în cauză ar fi recunoscut că aceste trei subgrupe de produse erau complementare, împrejurare care ar confirma existența unor legături obiective între ele [considerentele (845) și (846) ale deciziei atacate].

50 *Nono*, în ceea ce privește stabilitatea mecanismului de coordonare a prețurilor în timp, Comisia evidențiază că acordurile coluzive în discuție au continuat, cu respectarea aceluiași mecanism recurent, și după plecarea anumitor membri. În această privință, Comisia arată ca exemplu că, în anul 1999, Hansa și-a încetat participarea în cadrul asociației italiene Michelangelo, care privea atât robinetele, cât și produsele ceramice, continuând totuși să participe la asociația Euroitalia, care privea robinetele și, într-o măsură mai mică, produsele ceramice [considerentele (801) și (847) ale deciziei atacate și nota de subsol 1176 din decizia menționată].

51 *Decimo*, în ceea ce privește participarea, mobilitatea și responsabilitățile personalului executiv, ar exista mai multe exemple de reprezentanți care ar fi trecut de la o întreprindere participantă la încălcarea constatată la o altă întreprindere sau care și-ar fi asumat responsabilități pentru mai multe state membre sau care ar fi participat chiar la reuniuni coluzive ale mai multor asociații, organizate în mai multe state membre. Acești factori ar confirma concluziile Comisiei privind caracterul multiproduse și domeniul geografic întins al încălcării respective. De exemplu, domnul [V.] de la Sanitec ar fi fost prezent la reuniunile coluzive ale SFP în Țările de Jos, precum și la reuniunile coluzive ale grupului

Vitreous China Group (denumit în continuare „VCG”) în Belgia. Această participare i-ar fi permis să informeze ceilalți concurenți cu privire la discuțiile avute în interiorul fiecărei asociații. Domnul [D.] ar fi reprezentat Ideal Standard în cadrul ASI și ar fi participat la discuțiile care priveau nu numai produsele ceramice, ci și robinetele [considerentele (848) și (849) ale deciziei atacate și notele de subsol 1177-1180 din decizia menționată].

52 În al doilea rând, Comisia examinează participarea întreprinderilor vizate de decizia atacată, printre care reclamantele, la încălcarea unică în discuție [considerentul (850) al deciziei atacate].

53 *Primo*, potrivit Comisiei, faptele demonstrează că reclamantele, Grohe, Ideal Standard, Sanitec, Hansa, Villeroy & Boch, Duscholux și Duravit erau conștiente de comportamentul coluziv global, în măsura în care aveau cunoștință sau puteau prevedea în mod rezonabil că încălcarea constatată privea cel puțin cele trei subgrupe de produse, ținând seama că erau membre ale cel puțin unui organism de coordonare, că erau de asemenea membre ale mai multor asociații multiproduse și că erau reprezentate în cel puțin trei state membre și asociații specializate, prin intermediul cărora au stabilit contacte cu alte întreprinderi care își desfășurau deopotrivă activitatea, în cadrul încălcării constatate, în mai multe state membre [considerentul (852) al deciziei atacate].

54 *Secundo*, în ceea ce privește reclamantele, Grohe, Ideal Standard și în special Sanitec, toate acestea ar fi participat prin intermediul filialelor lor naționale la reuniunile coluzive ale asociațiilor din cele șase state membre în discuție. Mai mult, toate acestea ar fi participat la reuniunile coluzive ale cel puțin unui organism de coordonare și adesea la reuniunile mai multor asociații multiproduse. Toate acestea ar fi fost direct implicate în încălcarea constatată în legătură cu cele trei subgrupe de produse la care se raporta activitatea lor. Comisia precizează că reclamantele erau membre ale IFS, ale ASI, precum și ale SFP și ale Stichting Verwarming en Sanitair (denumită în continuare „SVS”), cu sediul în Țările de Jos. Aceste patru organisme de coordonare ar fi acoperit, așadar, cele trei subgrupe de produse. De asemenea, ele ar fi fost membre ale asociațiilor multiproduse Euroitalia, HCT și Amicale du sanitaire, care ar fi acoperit, așadar, cel puțin două subgrupe de produse [considerentul (853) al deciziei atacate].

55 Într-o a doua etapă, în lumina aprecierilor Comisiei prezentate la punctele 39-54 de mai sus, trebuie să se examineze dacă aceasta a concluzionat în mod întemeiat că practicile în discuție constituiau o încălcare unică, concluzie care este contestată de reclamante.

56 Cu titlu prealabil, pe de o parte, trebuie arătat că, deși reclamantele menționează în cadrul motivului unic pe care îl invocă în susținerea prezentei acțiuni că nu au participat la o încălcare unică, în schimb, acestea indică, pe de o parte, că nu contestă faptele pe care le-au admis anterior în cursul procedurii administrative și, pe de altă parte, că recunosc că au încălcat articolul 101 TFUE și articolul 53 din Acordul privind SEE. În aceste condiții, pe baza elementelor factuale expuse în decizia atacată, pe care reclamantele nu le contestă în cadrul prezentei acțiuni, trebuie să se examineze dacă în mod întemeiat Comisia a considerat că acestea participaseră la o încălcare unică care acoperea cele trei subgrupe de produse, iar nu la două încălcări distincte referitoare la două subgrupe de produse pe care le fabrică și le comercializează, respectiv robinetele și cabinele de duș.

57 Pe de altă parte, trebuie subliniat că, astfel cum Comisia a recunoscut, în esență, în observațiile sale prezentate în răspunsul la întrebările orale adresate de Tribunal în ședință, aceasta nu dispune de nicio marjă specifică de apreciere pentru a stabili dacă practicile ilicite fac sau nu fac parte dintr-o încălcare unică. De altfel, este de competența Tribunalului să exercite un control complet nu numai al respectării normelor aplicabile încălcării în discuție, ci și al faptelor care au determinat Comisia să concluzioneze sau să înlăture calificarea încălcării respective precum, în prezenta cauză, cea de încălcare unică.

58 În speță, trebuie să se considere că cele zece elemente factuale reținute de Comisie și care sunt prezentate la punctele 41-51 de mai sus determină, atunci când sunt apreciate în ansamblu, concluzia, în primul rând, că există o încălcare unică și, în al doilea rând, că reclamantele au participat la această încălcare.

59 În primul rând, în ceea ce privește constatarea existenței unei încălcări unice, pe de o parte, trebuie să se observe că, în esență, Comisia a identificat planul de ansamblu urmărit de întreprinderile în cauză ca fiind cel al cărui obiectiv unic era de a permite fabricanților celor trei subgrupe de produse în discuție, complementare pentru realizarea unei băi, coordonarea, în cadrul aceluiași sistem de distribuție pe trei niveluri, a creșterilor de prețuri pe care le facturau distribuitorilor cu ridicata care erau clienții lor comuni. O asemenea apreciere rezultă din constatările efectuate de Comisie în considerentul (793) a patra liniuță al deciziei atacate, prezentate parțial la punctul 39 de mai sus, în considerentul (793) a treia liniuță și în considerentele (803)-(805) ale aceleiași decizii, prezentate parțial la punctul 43 de mai sus. De altfel, această apreciere este întărită de analiza Comisiei potrivit căreia practicile ilicite în discuție urmăreau, astfel cum reclamantele au recunoscut nu numai în cadrul procedurii administrative [a se vedea considerentul (931) al deciziei atacate și nota de subsol 934 din această decizie], ci și în ședință, în răspunsul la întrebările adresate de Tribunal, să prezinte un front comun față de distribuitorii cu ridicata care dispuneau de o putere importantă de negociere, având în vedere necesitatea de a le furniza, în aceeași perioadă a anului, prețurile care le-ar fi fost aplicate în privința celor trei subgrupe de produse.

60 Pe de altă parte, Comisia a menționat numeroase legături de complementaritate între practicile ilicite în discuție, stabilind existența unui plan de ansamblu descris la punctul precedent. Astfel, constituie indicii obiective ale punerii în aplicare a acestui plan de ansamblu, în esență, faptul că, mai întâi, practicile respective erau aplicate de un grup de întreprinderi uniform și care nu era neglijabil [a se vedea considerentele (796) și (797) ale deciziei atacate, prezentate la punctul 41 de mai sus], a căror activitate privea două dintre cele trei subgrupe de produse [a se vedea considerentul (801) al acestei decizii, prezentat la punctul 42 de mai sus], aparținând aceluiași sector de activitate și care erau complementare [a se vedea considerentul (845) al deciziei atacate, prezentat la punctul 49 de mai sus]. În continuare, practicile anticoncurențiale puse în aplicare de acest grup central de întreprinderi se desfășurau în cadrul mai multor organisme de coordonare și asociații multiproduse comune, aveau ca obiect comun obținerea unor creșteri de prețuri atât anual, cât și cu ocazia unor evenimente specifice, privind o subgrupă sau mai multe dintre cele trei subgrupe de produse [a se vedea considerentele (810)-(813) ale deciziei atacate, prezentate la punctul 45 de mai sus] pe care participanții le percepeau ca trebuind să fie coordonate pentru ca acele creșteri de prețuri să fie acceptate de clienții comuni [a se vedea considerentul (813) al deciziei atacate, prezentat la punctul 42 de mai sus]. În sfârșit, aceste practici ilicite erau puse în aplicare potrivit acelorași reguli și cu aceeași frecvență [a se vedea considerentele (806)-(809) ale deciziei atacate, prezentate la punctul 44 de mai sus], în anumite cazuri prin intermediul acelorași angajați, care erau însărcinați cu aplicarea lor în privința mai multor subgrupe de produse pe mai multe teritorii [a se vedea considerentele (848) și (849) ale deciziei atacate, prezentate la punctul 51 de mai sus].

61 În al doilea rând, în ceea ce privește participarea reclamantelor la încălcarea unică în discuție, Comisia a arătat în mod întemeiat că, în măsura în care reclamantele, împreună alte întreprinderi sancționate în decizia atacată, fuseseră membre ale unor organisme de coordonare și asociații multiproduse [a se vedea considerentul (853) al deciziei atacate, prezentat la punctul 54 de mai sus], trebuia să se considere că acestea, cel puțin, aveau cunoștință despre toate practicile ilicite care afectau cele trei subgrupe de produse, astfel încât trebuiau sancționate pentru această încălcare unică.

62 În aceste condiții, trebuie să se considere că în mod întemeiat Comisia a concluzionat în sensul existenței unei încălcări unice și al participării reclamantelor la această încălcare.

63 În lumina considerațiilor expuse la punctele 59-62 de mai sus trebuie examinate succesiv argumentele invocate de reclamante prin intermediul cărora susțin, pe de o parte, că anumite elemente factuale pe care Comisia nu le-a luat în considerare repun în discuție existența unei încălcări unice în speță și, pe de altă parte, că cele zece elemente factuale pe care le-a luat în considerare nu permiteau să se concluzioneze în sensul existenței unei încălcări unice.

Cu privire la argumentele reclamantelor referitoare la elementele factuale pe care Comisia nu le-a luat în considerare în decizia atacată

64 Reclamantele invocă patru argumente principale prin intermediul cărora susțin că anumite elemente factuale pe care Comisia nu le-a luat în considerare repun în discuție existența unei încălcări unice.

65 Comisia se opune acestor argumente.

66 În primul rând, reclamantele subliniază că cele trei subgrupe de produse se diferențiază între ele și că aparțin unor piețe distincte, întrucât nu sunt substituibile.

67 În această privință, pe de o parte, trebuie arătat că împrejurarea, cu privire la care părțile sunt de acord, că cele trei subgrupe de produse aparțin unor piețe distincte nu este de natură să excludă existența unei încălcări unice. Astfel, după cum reiese din jurisprudența amintită la punctul 22 de mai sus, constatarea existenței unei încălcări unice presupune, prin definiție, ca practicile anticoncurențiale în discuție să afecteze produse sau servicii ori teritorii distincte. Pe de altă parte, în prezenta cauză, astfel cum Comisia a arătat în mod întemeiat în ședință în răspuns la întrebările adresate de Tribunal, faptul că practicile ilicite respective privesc toate produsele „vizibile”, care sunt complementare pentru realizarea băilor, constituie un indiciu obiectiv că întreprinderile în cauză aveau un interes în a-și coordona practicile ilicite în raport cu clienții lor comuni. În această privință, trebuie arătat că reclamantele nu au invocat niciun argument prin care să conteste constatarea Comisiei, cuprinsă în special în considerentul (805) al deciziei atacate, potrivit căreia fabricanții de robinete își coordonau practicile anticoncurențiale în vederea apărării în comun a intereselor și a „prezentării unui front comun” în fața distribuitorilor cu ridicata. Din aceste constatări rezultă că argumentul reclamantelor cu privire la acest aspect trebuie respins ca neîntemeiat.

68 În al doilea rând, reclamantele susțin că niciunul dintre cei 17 destinatari ai deciziei atacate nu fabrica și nu comercializa produse care aparțineau celor trei subgrupe și că numai cinci dintre ei aveau o activitate care privea două subgrupe de produse.

69 Pe de o parte, cu privire la acest aspect, trebuie mai întâi să se sublinieze că, în decizia atacată, Comisia nu a considerat că cele 17 întreprinderi pe care le-a sancționat participaseră la încălcarea unică. Astfel, în cazul unor întreprinderi vizate de decizia atacată, precum întreprinderile italiene Cisal Rubinetteria SpA, Mamoli Robinetteria SpA, Rubinetterie Teoerema SpA, RAF Rubinetteria SpA și Zuchetti Rubinetteria SpA, în considerentul (879) al deciziei atacate, Comisia a apreciat că nu puteau fi considerate participante la o încălcare unică, din cauză că nu dispunea de probe că ele participaseră la discuții referitoare la cele trei subgrupe de produse în afara Italiei. În schimb, în decizia atacată, Comisia a dovedit că un grup central de întreprinderi, compus din cel puțin cinci întreprinderi, printre care și reclamantele, fabrica produse care se încadrau în două dintre cele trei subgrupe și că aceste întreprinderi participaseră, în cadrul organismelor de coordonare și al asociațiilor multiproduse, la practici ilicite care priveau trei și, respectiv, două subgrupe de produse, în majoritatea sau în toate cele șase state membre vizate [a se vedea considerentele (792), (853) și (854) ale deciziei atacate]. Implicarea acestui grup central de întreprinderi în diferite practici ilicite tinde, așadar, să evidențieze existența unui plan de ansamblu, chiar dacă nu toate întreprinderile în cauză fabricau produse care aparțineau celor trei subgrupe.

70 Pe de altă parte, în măsura în care reclamantele susțin că, în afara unor împrejurări excepționale care nu ar fi îndeplinite în speță, Comisia nu poate să constate participarea lor la o încălcare unică în legătură cu unele subgrupe de produse în cazul în care ele nu fabrică acele produse, un asemenea argument trebuie deopotrivă înlăturat. Astfel, mai întâi, acest argument, care privește chestiunea dacă o întreprindere care nu fabrică produse ceramice poate participa la o încălcare care include asemenea produse, nu are legătură cu chestiunea îndeplinirii condițiilor de existență a unei încălcări unice care privește cele trei subgrupe de produse. În continuare și în orice ipoteză, astfel cum rezultă din jurisprudența amintită la punctul 25 de mai sus, se poate stabili răspunderea unei întreprinderi pentru o încălcare care acoperă parțial produsele pe care nu le fabrică dacă aceasta are cunoștință despre toate comportamentele ilicite avute în vedere sau puse în aplicare de ceilalți participanți la înțelegere în urmărirea acelorași obiective.

71 În al treilea rând, reclamantele susțin că centrul de gravitate al încălcării era specific fiecărei subgrupe de produse. În opinia acestora, deși anumite comportamente descrise în decizia atacată ar fi privit mai mult de una dintre cele trei subgrupe de produse, faptul că încălcarea respectivă acoperea mai multe asemenea subgrupe era insuficient pentru ca aceasta să fie calificată drept încălcare unică. În această privință, reclamantele invocă două serii de argumente.

72 Prin intermediul primei serii de argumente, reclamantele susțin că atât coordonarea anuală a creșterilor de prețuri, cât și schimbul de informații comerciale sensibile priveau în cea mai mare parte una dintre cele trei subgrupe de produse și acopereau doar unele dintre cele șase state membre.

73 Mai întâi, în această privință trebuie să se constate că, deși majoritatea reuniunilor asociațiilor profesionale ar fi privit o singură subgrupă de produse într-un stat membru, astfel cum arată reclamantele, această situație nu ar repune în discuție constatarea potrivit căreia întreprinderile respective își coordonau practicile anticoncurențiale pentru fiecare dintre cele trei subgrupe de produse.

74 În continuare, trebuie arătat că, astfel cum reclamantele recunosc în înscrisurile lor, coordonările privind creșterile de prețuri ale celor trei subgrupe de produse au intervenit în cadrul ASI și al SFP, precum și al IFS, cel puțin ocazional. În aceste condiții, faptul că, în privința unora dintre cele trei subgrupe de produse, coordonarea multiproduse a fost mai mică, chiar inexistentă în alte state membre vizate, respectiv Belgia, Franța și Italia, nu modifică constatarea existenței unei asemenea coordonări multiproduse în Germania, în Țările de Jos sau în Austria.

75 În plus, spre deosebire de cele afirmate de reclamante, faptul că ele au admis că practicile anticoncurențiale în legătură cu evenimente specifice, precum introducerea euro, creșterea prețului materiilor prime și instituirea taxării rutiere, au constat în creșteri de prețuri coordonate demonstrează existența unor legături de complementaritate între practicile anticoncurențiale care vizau fiecare subgrupă de produse, chiar dacă aceste practici erau doar secundare în comparație cu practicile regulate de coordonare a creșterilor de prețuri. Aceeași concluzie este aplicabilă și practicilor constând în schimburi de informații comerciale sensibile, despre care reclamantele recunosc explicit că priveau mai multe dintre cele trei subgrupe de produse. Calificarea practicilor în discuție drept „încălcare unică” nu este influențată de faptul că sunt secundare în comparație cu practicile de coordonare a creșterilor de prețuri anuale.

76 În sfârșit, astfel cum subliniază în mod întemeiat Comisia în înscrisurile sale, faptul că, după cum se arată la punctul 5 de mai sus, reclamantele au depus o cerere de imunitate la amenzi în cadrul Comunicării din 2002 privind cooperarea în privința tuturor produselor din sectorul „Produse și accesorii pentru baie” constituie un element factual pertinent pentru constatarea existenței unei încălcări unice. Spre deosebire de susținerile reclamantelor în răspunsul la întrebările adresate de Tribunal în ședință, un asemenea element este de natură să arate, cel puțin, că ele considerau că practicile în discuție, în care erau direct implicate, ce priveau robinetele și cabinele de duș aveau legătură între ele și făceau parte din una și aceeași încălcare.

77 Așadar, prima serie de argumente invocate de reclamante, prezentată la punctul 72 de mai sus, trebuie înlăturată ca neîntemeiată.

78 Prin intermediul celei de a doua serii de argumente, reclamantele susțin că durata încălcărilor a variat în privința fiecăreia dintre cele trei subgrupe de produse, atât în Belgia, cât și în Germania, în Franța și în Italia. Reclamantele subliniază că nu poate exista o încălcare unică, care să fi început în anul 1994 și care să acopere cele trei subgrupe de produse, de vreme ce, în Germania, încălcarea privind robinetele a început în anul 1998, iar încălcarea privind produsele ceramice a început în anul 2000.

79 În această privință, trebuie arătat că, pe de o parte, Comisia nu a considerat că încălcarea unică fusese săvârșită în legătură cu cele trei subgrupe de produse, în toate statele membre, începând cel mai devreme cu 12 octombrie 1994 și durând până la 9 noiembrie 2000, ci a considerat că încălcarea unică s-a dezvoltat și s-a adaptat în timp în acest interval, în funcție de statele membre vizate. O asemenea constatare rezultă din articolul 1 din decizia atacată, în care Comisia a arătat cu exactitate perioadele în care și teritoriile pe care întreprinderile sancționate ar fi participat la diferite practici ilicite care au afectat fiecare dintre cele trei subgrupe de produse și care au făcut parte din încălcarea unică. Pe de altă parte, faptul că practicile ilicite în discuție au început la date diferite, în funcție de statele membre și de subgrupele de produse vizate, poate doar să rămână fără influență asupra constatării că existau numeroase suprapuneri materiale, geografice și temporale între practicile ilicite privind produsele respective, ceea ce, în definitiv, reclamantele nu contestă. În ceea ce le privește în special pe cele din urmă, se poate astfel arăta că, astfel cum Comisia a constatat în tabelul D din decizia atacată, reclamantele au participat la practici ilicite în Belgia, în Germania, în Franța și în Austria în legătură cu două subgrupe de produse corespunzătoare activității lor de fabricație, în perioade diferite, o parte din perioada în care s-a săvârșit încălcarea fiindu-le însă comună, între 16 octombrie 1992 și 15 iulie 2004.

80 Așadar, a doua serie de argumente ale reclamantelor, prezentată la punctul 78 de mai sus, trebuie înlăturată ca întemeiată.

81 În al patrulea rând, reclamantele susțin că simpla cunoaștere a faptului că o practică anticoncurențială poate fi în curs de realizare în speță în una dintre cele trei subgrupe de produse care corespund produselor pe care nu le fabricau întreprinderile în cauză nu poate avea ca efect determinarea recalificării a două încălcări distincte într-o încălcare unică. În special, reclamantele arată că, deși în anumite ocazii au avut posibilitatea „să suspecteze eventualitatea unei coordonări anuale a prețurilor și în sectorul produselor ceramice”, ele nu aveau cunoștință despre practicile ilicite care se desfășurau în cadrul asociațiilor specializate care acopereau produsele respective.

82 Totuși, în această privință, trebuie să se constate că, astfel cum arată Comisia, reclamantele recunosc explicit în înscrisurile lor că, în cadrul a două organisme de coordonare în care au avut calitatea de membre, respectiv ASI și SFP, avusese loc o coordonare a creșterilor de prețuri. În aceste condiții, Comisia putea în mod valabil să considere că reclamantele avuseseră cel puțin cunoștință despre practicile anticoncurențiale puse în aplicare în legătură cu produsele ceramice pe care nu le fabricau. În aceste condiții, Comisia a stabilit răspunderea reclamantelor pentru încălcarea unică în discuție în conformitate cu jurisprudența amintită la punctele 24-26 de mai sus.

83 Așadar, acest argument trebuie înlăturat ca întemeiat.

84 În lumina tuturor constatărilor efectuate la punctele 66-83 de mai sus, trebuie să se concluzioneze că niciunul dintre cele patru argumente invocate de reclamante, referitoare la ceea ce ele consideră a fi indicii obiective ale existenței unor încălcări distincte, indiferent dacă sunt analizate împreună sau separat, nu este de natură să invalideze concluzia Comisiei potrivit căreia exista o încălcare unică la care au participat reclamantele. Prin urmare, întreaga argumentație a reclamantelor în această privință trebuie înlăturată ca neîntemeiată.

Cu privire la argumentele reclamantelor referitoare la elementele factuale pe care Comisia le-a luat în considerare în mod eronat în decizia atacată

85 Reclamantele susțin că niciunul dintre cele zece indicii pe care Comisia le-a luat în considerare în decizia atacată și care sunt menționate la punctele 41-51 de mai sus nu permitea să se concluzioneze în sensul existenței unei încălcări unice.

86 Comisia se opune acestei argumentații.

87 În primul rând, reclamantele susțin că aprecierea Comisiei, prezentată în considerentul (797) al deciziei atacate și amintită la punctul 41 de mai sus, potrivit căreia exista un grup central de întreprinderi nu permitea să se concluzioneze în sensul existenței unei încălcări unice, deoarece niciuna dintre ele nu fabrica produse din cele trei subgrupe și nu a participat la înțelegere în cele șase state membre în discuție.

88 În această privință, este suficient să se amintească că, astfel cum s-a arătat la punctul 70 de mai sus, faptul că nu toate întreprinderile sancționate prin decizia atacată fabricau produse din toate cele trei subgrupe de produse și în toate statele membre vizate nu invalidează constatarea că exista un grup restrâns, însă uniform, de cel puțin cinci întreprinderi care erau implicate în aceleași practici de coordonare a creșterilor de prețuri în privința clientelei lor comune, care afectau două dintre cele trei subgrupe de produse și teritorii. Or, acest factor arată că, cel puțin pentru o parte dintre întreprinderile sancționate prin decizia atacată, practicile ilicite puse în aplicare se încadrau într-un plan de ansamblu care constituia o încălcare unică.

89 Așadar, primul argument al reclamantelor trebuie înlăturat ca neîntemeiat.

90 În al doilea rând, reclamantele susțin că aprecierea Comisiei, prezentată în considerentul (798) al deciziei atacate și amintită la punctul 42 de mai sus, potrivit căreia grupul central de întreprinderi a participat la acorduri coluzive în toate sau în unele state membre și a făcut parte dintr-un organism de coordonare este înșelătoare. Astfel, potrivit reclamantelor, raportat la cele 13 asociații amintite în decizia atacată, numai trei organisme de coordonare acopereau cele trei subgrupe de produse și numai trei alte asociații multiproduse puteau fi considerate că acoperă două dintre cele trei subgrupe de produse. În plus, aceste organisme și asociații ar fi acoperit numeroase subgrupe de produse, altele decât cele trei subgrupe de produse.

91 Mai întâi, trebuie arătat că, chiar dacă se presupune că se dovedește, cum susțin reclamantele, că existau doar trei organisme de coordonare și trei asociații multiproduse, iar nu opt asociații care acopereau cel puțin două dintre cele trei subgrupe de produse, astfel cum Comisia a menționat în considerentul (796) a doua liniuță al deciziei atacate, această ipoteză nu ar infirma constatarea potrivit căreia practicile ilicite respective erau puse în aplicare și coordonate, cel puțin în parte, în cadrul acelorași asociații profesionale.

92 În continuare, împrejurarea că, astfel cum arată reclamantele, unele organisme de coordonare și asociații multiproduse acopereau și subgrupe de produse care nu fac obiectul deciziei atacate nu repune în discuție constatarea că aceste organisme și asociații coordonau practicile anticoncurențiale ale mai mult de trei subgrupe de produse vizate de decizia menționată.

93 În sfârșit, argumentul reclamantelor potrivit căruia înscrisurile din dosarul Comisiei nu ar evidenția că întreprinderile care făceau parte din asociații specializate se interesau de subgrupe de produse, altele decât cele pentru care se reuneau cu titlu principal, este infirmat de situația de fapt. În această privință, pe de o parte, se impune constatarea că reclamantele nu invocă niciun argument specific prin care să invalideze, de exemplu, constatarea Comisiei din considerentul (801) al deciziei atacate potrivit căreia, în Germania, membrii ADA, care se ocupa de cabine de duș, comunicaseră membrilor AGSI, care se ocupa de robinete, intenția lor de a crește prețurile cu ocazia introducerii euro. Argumentul

invocat de reclamante potrivit căruia o asemenea comunicare nu este pertinentă în speță deoarece privește o comunicare de informații cu ocazia unui eveniment specific trebuie înlăturat ca neîntemeiat. Astfel, un atare argument nu infirmă constatarea că existau comunicări între asociațiile aferente diferitor subgrupe de produse. Pe de altă parte, trebuie arătat că reclamantele nu contestă constatările efectuate, de altfel, de Comisie, de exemplu în considerentul (800) al deciziei atacate, din care rezultă că membrii Euroitalia participau la discuții privind, în principal, robinetele, însă se informau de asemenea, în mod accesoriu, cu privire la produsele ceramice.

94 Prin urmare, al doilea argument al reclamantelor trebuie respins ca neîntemeiat.

95 În al treilea rând, în ceea ce privește aprecierea Comisiei, prezentată în considerentul (803) al deciziei atacate și amintită la punctul 43 de mai sus, referitoare la existența unei structuri și a unor condiții de distribuție comune, reclamantele arată că nu contestă existența unei baze comune de clienți și a unui sistem comun de distribuție la trei niveluri. În schimb, reclamantele consideră că asemenea factori sunt lipsiți de pertinență pentru dovedirea existenței unei încălcări unice, întrucât cele trei subgrupe de produse sunt distincte, iar distribuitorii cu ridicata sunt cumpărători ai unui număr mare de produse, altele decât cele care fac obiectul deciziei atacate.

96 În această privință, trebuie să se arate că, spre deosebire de afirmațiile reclamantelor și astfel cum s-a constatat la punctul 60 de mai sus, împrejurarea că fabricanții de produse aparținând celor trei subgrupe, destinatari ai deciziei atacate, au o clientelă comună, respectiv distribuitorii cu ridicata ai produselor și accesoriilor pentru baie, explică motivele pentru care toate întreprinderile aveau interesul să își coordoneze creșterile de prețuri în privința produselor și a accesoriilor pentru baie.

97 Pe de altă parte, argumentele reclamantelor menționate în răspuns la întrebările adresate de Tribunal în ședință, potrivit cărora calendarul creșterilor de prețuri ar rezulta dintr-un factor obiectiv, și anume că distribuitorii cu ridicata trebuiau să întocmească propriul catalog de prețuri pentru anul următor, fără ca aceștia să se opună vreodată unei creșteri de prețuri pe care o repercutau, în orice ipoteză, asupra clienților proprii, sau că aceștia cumpărau o gamă mai largă de subgrupe de produse decât cele trei subgrupe vizate de decizia atacată, nu infirmă analiza amintită la punctul precedent, potrivit căreia fabricanții a căror activitate se încadra în domeniul celor trei subgrupe de produse considerau că aveau interesul să își coordoneze comportamentul în cadrul creșterilor de prețuri pe care le facturau clientelei lor comune și care erau stabilite anual.

98 Așadar, al treilea argument al reclamantelor trebuie respins ca neîntemeiat.

99 În al patrulea rând, în ceea ce privește structura și mecanismele comune practicilor anticoncurențiale, evidențiate în considerentul (806) al deciziei atacate și al cărui conținut este amintit la punctul 44 de mai sus, reclamantele consideră că aprecierea Comisiei potrivit căreia acestea erau similare este în contradicție cu împrejurarea că datele practicilor anticoncurențiale variază în funcție de trei subgrupe de produse și de statele membre vizate. Pe de altă parte, aceste similitudini ar rezulta din însuși sistemul de distribuție la trei niveluri, care ar fi determinat fabricanții de produse pentru baie să facă anunțurile privind creșterile de prețuri în aceleași perioade ale anului și sub forma unor procente de prețuri.

100 În această privință, pe de o parte, trebuie arătat, în mod similar observațiilor Comisiei din înscrisurile sale, că, deși este exact că perioadele în care au avut loc practicile anticoncurențiale erau diferite în funcție de subgrupele de produse și de teritoriile vizate, nu este mai puțin adevărat că, în mod cert, în raport cu fiecare dintre cele trei subgrupe de produse, în fiecare stat membru au fost adoptate practici anticoncurențiale cu un grad foarte mare de similitudine în ceea ce privește creșterile de prețuri anuale, în mod neîntrerupt, în intervalul 16 octombrie 1992-9 noiembrie 2004.

101 Pe de altă parte, afirmațiile reclamantelor potrivit cărora, din cauza sistemului de distribuție la trei niveluri, practicile anticoncurențiale erau similare tind nu să înlăture, ci să confirme constatarea că fabricanții a căror activitate privea cele trei subgrupe de produse aveau un interes comun să își coordoneze practicile de creșteri ale prețurilor.

102 Prin urmare, al patrulea argument al reclamantelor trebuie înlăturat ca neîntemeiat.

103 În al cincilea rând, în ceea ce privește aprecierea Comisiei prezentată în considerentul (810) al deciziei atacate și amintită la punctul 45 de mai sus, reclamantele susțin că similitudinea practicilor ilicite în legătură cu evenimente specifice nu este pertinentă, întrucât acestea ar fi doar de ordin secundar, nu ar fi privit niciodată cele șase state membre vizate în decizia atacată și nu ar fi acoperit întotdeauna cele trei subgrupe de produse.

104 În această privință, pe de o parte, trebuie arătat că reclamantele nu contestă aprecierile Comisiei, cuprinse în special în considerentul (811) al deciziei atacate, potrivit cărora fabricanții și-au coordonat prețurile în anul 2004 în cinci state membre, după creșterea prețului materiilor prime. Pe de altă parte, reclamantele nu mai contestă constatarea, dată cu titlu de exemplu de Comisie în nota de subsol 1104 din decizia atacată, a schimbului de informații referitoare la vânzările de cabine de duș, intervenit într-o reuniune desfășurată la 17 ianuarie 2003 între fabricanții de produse ceramice. Prin urmare, aceste constatări ale Comisiei tind să confirme, iar nu să excludă, împrejurarea că, cel puțin în anii 2003 și 2004, în diferite state membre, exista o coordonare a întreprinderilor în cauză cu privire la cele trei subgrupe de produse în discuție, inclusiv cu ocazia unor evenimente specifice.

105 Așadar, al cincilea argument al reclamantelor trebuie respins ca neîntemeiat.

106 În al șaselea rând, reclamantele susțin că aprecierile Comisiei cu privire la legăturile transfrontaliere dintre practicile ilicite în discuție, prezentate în considerentul (818) al deciziei atacate și amintite la punctul 46 de mai sus, nu sunt pertinente pentru a stabili întinderea încălcării, în măsura în care ar privi cele trei subgrupe de produse.

107 În această privință, trebuie constatat că, astfel cum susțin în mod întemeiat reclamantele, existența unor legături transfrontaliere între practicile ilicite în discuție nu permite să se stabilească, în sine, că încălcarea constatată ar acoperi cele trei subgrupe de produse. În schimb, existența acestor legături transfrontaliere urmărește să confirme că era necesar ca practicile ilicite în discuție să fi fost puse în aplicare în mod coordonat în diferite state membre în care fabricanții exercitau activitatea care privea cele trei subgrupe de produse.

108 Prin urmare, trebuie arătat, pe de o parte, că, deși existența unor legături transfrontaliere nu constituie, în sine, un indiciu obiectiv al existenței unui plan de ansamblu, aceasta urmărește însă să stabilească, în speță, în lumina altor elemente obiective invocate de Comisie, că punerea în aplicare a practicilor ilicite respective trebuia coordonată în privința dimensiunii sale teritoriale. Pe de altă parte și în orice ipoteză, un asemenea factor nu invalidează observațiile Comisiei pentru a constata existența unui plan de ansamblu.

109 În aceste condiții, al șaselea argument al reclamantelor trebuie înlăturat ca neîntemeiat.

110 În al șaptelea rând, în ceea ce privește aprecierea Comisiei, prezentată în considerentele (818) și (824) ale deciziei atacate și amintită la punctul 48 de mai sus, referitoare la existența, pe de o parte, a schimburilor comerciale între statele membre și, pe de altă parte, la stabilirea centrală a prețurilor în cadrul întreprinderilor multinaționale, reclamantele consideră că aceste aprecieri nu prezintă interes pentru analiza existenței unei încălcări care privește o pluralitate de produse.

111 Trebuie să se constate că, astfel cum susțin reclamantele în mod întemeiat, niciunul dintre cei doi factori menționați la punctul precedent nu este, în sine, suficient pentru a concluziona mai degrabă în sensul existenței unei încălcări unice decât în sensul existenței unor încălcări distincte.

112 Cu toate acestea, pe de o parte, este adevărat că stabilirea centrală a prețurilor permitea marilor întreprinderi multinaționale care își desfășurau activitatea în cadrul unuia sau mai multora dintre cele trei subgrupe de produse reprezentate în asociațiile multiproduse (printre care ASI, IFS, Michelangelo sau SFP) să țină seama de informațiile primite cu ocazia reuniunilor asociațiilor multiproduse pentru a-și stabili prețurile la nivel central în privința tuturor zonelor geografice și a tuturor subgrupelor de produse la care se raporta activitatea lor de producție. Pe de altă parte, este în egală măsură adevărat că existența unor schimburi comerciale între statele membre dovedește că practicile ilicite în cauză aveau o dimensiune geografică pluristatală.

113 În consecință, cei doi factori examinați la punctul precedent urmăresc să confirme, în lumina indiciilor menționate de Comisie și enumerate la punctele 41-45 de mai sus, că întreprinderile în cauză aveau un interes în a-și coordona prețurile. Pe de altă parte, se impune constatarea, în orice ipoteză, că acești doi factori nu permit invalidarea celorlalte aprecieri ale Comisiei pe care ea s-a întemeiat pentru a concluziona că a existat o încălcare unică.

114 Prin urmare, al șaptelea argument al reclamantelor trebuie respins ca neîntemeiat.

115 În al optulea rând, în ceea ce privește aprecierea Comisiei referitoare la legăturile obiective dintre cele trei subgrupe de produse, prezentată în considerentul (845) al deciziei atacate și amintită la punctul 49 de mai sus, reclamantele susțin că împrejurarea că toate sunt considerate produse „vizibile” nu influențează calificarea drept încălcare unică. Astfel, numeroase subgrupe de produse pentru baie „vizibile”, altele decât cele vizate în decizia atacată, nu ar fi făcut obiectul unor practici coluzive. În plus, expresia „produse vizibile” ar fi lipsită de o semnificație economică care poate fi identificată.

116 În această privință, trebuie amintit că, astfel cum s-a arătat deja la punctul 96 de mai sus, constatarea că cele trei subgrupe de produse sunt vândute acelorași clienți în cadrul aceluiași circuit de distribuție constituie un factor pertinent pentru aprecierea existenței unor legături de complementaritate între practicile anticoncurențiale în discuție. Astfel cum s-a arătat la punctul 97 de mai sus, faptul că decizia atacată privește numai o parte dintre „produsele vizibile” pentru baie, respectiv robinetele, cabinele de duș și produsele ceramice, nu influențează concluzia că, cel puțin în privința acestor trei subgrupe de produse, existau legături obiective de complementaritate care explicau faptul că întreprinderile în cauză își coordonau creșterile de prețuri pe care le puneau în aplicare.

117 Prin urmare, al optulea argument al reclamantelor trebuie respins ca neîntemeiat.

118 În al nouălea rând, reclamantele susțin că al nouălea și al zecelea element, prezentate în considerentele (847) și (848) ale deciziei atacate și amintite la punctele 50 și 51 de mai sus, nu permiteau să se concluzioneze că a existat o încălcare unică.

119 În această privință, pe de o parte, în ceea ce privește aprecierea referitoare la stabilitatea în timp a mecanismului de coordonare, prezentată în considerentul (847) al deciziei atacate și amintită la punctul 50 de mai sus, trebuie să se constate că, astfel cum susțin reclamantele în mod întemeiat, faptul că acordurile coluzive s-au menținut în timp, în pofida împrejurării că anumite întreprinderi își încetau participarea la acestea, nu permite să se dovedească, în sine, că practicile ilicite respective constituiau mai degrabă o încălcare unică decât încălcări separate.

120 Totuși, în speță, având în vedere celelalte constatări ale Comisiei, acest factor confirmă existența, în sectorul produselor și al accesoriilor pentru baie, a unui plan de ansamblu prin care se urmărea denaturarea concurenței, care s-a prelungit independent de faptul că anumite întreprinderi renunțau să participe la acea încălcare.

121 Pe de altă parte, în ceea ce privește împrejurarea, prezentată în considerentul (848) al deciziei atacate și amintită la punctul 52 de mai sus, că numeroși angajați schimbau întreprinderea rămânând în același sector de activitate, că își desfășurau activitățile profesionale în raport cu mai multe subgrupe de produse și că își reprezentau întreprinderea în cadrul mai multor asociații în care aveau loc practicile ilicite, trebuie arătat că factorul potrivit căruia angajații schimbau întreprinderea rămânând în același sector de activitate nu demonstrează, în sine, că practicile respective constituiau o încălcare unică, iar nu încălcări separate.

122 Totuși, acest factor, precum și faptul că aceiași angajați puneau în aplicare practicile ilicite aferente mai multor subgrupe de produse, în cadrul mai multor asociații în care aveau loc activități ilicite, tinde să arate, în lumina altor elemente invocate de Comisie și examinate mai sus, că erau facilitate condițiile de punere în aplicare a unui plan de ansamblu care urmărea denaturarea concurenței în întregul sector al produselor și al accesoriilor pentru baie.

123 În orice ipoteză, cei doi factori amintiți la punctul 118 de mai sus nu sunt de natură să invalideze constatarea încălcării unice reținute de Comisie.

124 În aceste condiții, al nouălea argument al reclamantelor trebuie respins ca neîntemeiat.

125 Așadar, din analiza prezentată la punctele 87-124 de mai sus rezultă că Comisia nu a săvârșit o eroare prin faptul că, în lumina elementelor de fapt apreciate în ansamblu, a concluzionat că practicile ilicite respective făceau parte dintr-o încălcare unică.

126 În aceste condiții, motivul unic invocat de reclamante și, prin urmare, prezenta acțiune trebuie respinse ca nefondate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

127 Potrivit articolului 87 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât reclamantele au căzut în pretenții, se impune obligarea acestora la plata cheltuielilor de judecată, conform concluziilor Comisiei.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a patra)

declară și hotărăște:

1) Respinge acțiunea.

2) Obligă Masco Corp., Hansgrohe AG, Hansgrohe Deutschland Vertriebs GmbH, Hansgrohe Handelsgesellschaft mbH, Hansgrohe SA/NV, Hansgrohe BV, Hansgrohe SARL, Hansgrohe SRL, Hüppe GmbH, Hüppe Ges.mbH, Hüppe Belgium SA și Hüppe BV să suporte propriile cheltuieli de judecată, precum și pe cele efectuate de Comisia Europeană.

Pelikánová Jürimäe Van der Woude

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 16 septembrie 2013.

Semnături

Cuprins

Istoricul cauzei 2

Procedura și concluziile părților 3

În drept 4

Cu privire la prima critică, întemeiată pe erori în stabilirea condițiilor referitoare la existența unei încălcări unice și la participarea unor întreprinderi la o asemenea încălcare 4

Cu privire la a doua critică, întemeiată pe erori în aprecierea elementelor factuale care au determinat calificarea drept încălcare unică și constatarea participării reclamantelor la încălcarea respectivă 6

Cu privire la argumentele reclamantelor referitoare la elementele factuale pe care Comisia nu le-a luat în considerare în decizia atacată 12

Cu privire la argumentele reclamantelor referitoare la elementele factuale pe care Comisia le-a luat în considerare în mod eronat în decizia atacată 15

Cu privire la cheltuielile de judecată 19